

Bank Spółdzielczy w Siemiatyczach

**Informacje o charakterze jakościowym
dotyczące adekwatności kapitałowej
Banku Spółdzielczego w Siemiatyczach**

Cele strategiczne oraz zasady zarządzania ryzykiem istotnym

Każda aktywność podejmowana przez Bank Spółdzielczy w Siemiatyczach, zwany dalej Bankiem związana jest z ryzykiem, wynikającym między innymi ze zmian w otoczeniu regulacyjnym, gospodarczym, demograficznym, politycznym itp. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka występującym w Banku Spółdzielczym w Siemiatyczach jest **ryzyko kredytowe** w tym ryzyko koncentracji, ryzyko kontrahenta, ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych.

Jednocześnie w Banku występują inne istotne ryzyka, które Bank identyfikuje w procesie przeglądu zarządczego szacowania kapitału wewnętrznego (ICAAP):

- *ryzyko płynności i finansowania,*
- *ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym,*
- *ryzyko walutowe,*
- *ryzyko operacyjne,*
- *ryzyko wyniku finansowego (biznesowe),*
- *ryzyko kapitałowe,*
- *ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej,*
- *ryzyko braku zgodności,*

- *ryzyko reputacji,*
- *ryzyko ESG.*

Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi ryzykami reguluje zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Strategia rozwoju Banku oraz Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, a także zatwierdzone przez Zarząd Banku polityki, instrukcje i regulaminy obejmujące obszary ryzyka, które Bank uznał za istotne.

Proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka obejmuje:

1. gromadzenie informacji dotyczących ryzyka,
2. ograniczanie ryzyka, powstającego w działalności Banku do akceptowanego poziomu,
3. podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń,
4. ograniczanie /eliminowanie negatywnych skutków ryzyka,
5. raportowanie w sprawie ryzyka.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka Bank zawarł w opracowanej przez Zarząd i przyjętej przez Radę Nadzorczą Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Ryzyko kredytowe

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego oraz portfela inwestycji finansowych, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego,
- 2) dokonywanie bezpiecznych inwestycji finansowych,
- 3) podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela,
- 4) działania organizacyjno-proceduralne.

Ryzyko kredytowe Banku należy rozpatrywać w dwóch aspektach:

- a) ryzyka pojedynczej transakcji,
- b) ryzyka łącznego portfela kredytowego.

Ryzyko pojedynczej transakcji zależy od wysokości możliwej straty i prawdopodobieństwa jej wystąpienia. Ryzyko łączne portfela kredytowego zależne jest od sumy pojedynczych kredytów, prawdopodobieństwa ich niespłacenia i współzależności między poszczególnymi kredytami lub kredytobiorcami. Im mniejsza jest ta wzajemna zależność (koncentracja) tym mniejsze jest ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych, zwiększając w ten sposób łączne ryzyko kredytowe. Metodą zabezpieczenia się przed nadmiernym ryzykiem w działalności kredytowej jest odpowiednio prowadzone zarządzanie ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczego kredytu, jak i łącznego zaangażowania kredytowego. Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu polega na:

1. badaniu wiarygodności i zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu, w oparciu o zweryfikowane pod względem wiarygodności dokumenty, dostarczane przez klientów;
2. badaniu ryzyka ESG w działalności klienta;
3. badaniu wrażliwości sytuacji klienta na wystąpienie sytuacji skrajnych takich jak zmiany rynkowych stóp procentowych, zmiany klimatu, zmiany środowiskowe, przemiany społeczne itp.;
4. wykorzystaniu w ocenie zdolności kredytowej i zabezpieczeń dostępnych baz danych, modeli, narzędzi informatycznych;
5. prawidłowym zabezpieczaniu zwrotności ekspozycji kredytowych, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku, gwarantującym zwrotność kredytów;
6. bieżącym monitoringu zabezpieczeń kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczeń hipotecznych w całym okresie kredytowania;
7. dokonywaniu okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzeniu rezerw celowych;
8. przeprowadzanie inspekcji u klientów, których zaangażowanie w Banku przekracza 10% Kapitału Tier I zarówno na etapie udzielania, jak i monitorowania kredytów;
9. prawidłowym prowadzeniu windykacji i nadzoru nad trudnymi kredytami;
10. kontroli działalności kredytowej;
11. rozdzieleniu funkcji budowy modeli statystycznych oceny zdolności kredytowej od działalności sprzedażowej. Za budowę modeli oceny zdolności kredytowej odpowiada Stanowisko zarządzania ryzykami i analiz.

Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej obejmują procedury, praktyki, mechanizmy kontroli wewnętrznej składające się na metodykę oceny ryzyka kredytowego przed udzieleniem kredytu oraz w trakcie trwania umowy kredytowej.

Stosowane w Banku metodyki oceny zdolności kredytowej określają regulaminy, instrukcje, procedury oraz inne regulacje kredytowe zapewniające standaryzację świadczonych usług oraz ograniczające ryzyko kredytowe.

W stosunku do ekspozycji kredytowych zaliczanych do kategorii ekspozycji detalicznych zgodnie z Rozporządzeniem CRR, Bank stosuje ujednolicone zasady oceny zdolności kredytowej, dostosowane do ich charakterystyki ryzyka, określone w instrukcjach, ujednolicone zasady oceny zdolności kredytowej oraz zarządzanie portfelowe.

W stosunku do ekspozycji kredytowych zaliczanych do kategorii ekspozycji wobec przedsiębiorców obok przyjętych metod oceny zdolności kredytowej, można stosować indywidualne zasady zarządzania.

Zabezpieczenia transakcji kredytowych dokonywane są w stopniu adekwatnym do oceny sytuacji ekonomicznej klienta oraz charakteru i okresu trwania transakcji, z zastosowaniem Instrukcji prawnych form zabezpieczenia wierzytelności.

Bank udziela kredytów konsumenckich i zawiera z kredytobiorcami umowy o kredyty konsumenckie z zachowaniem zasad określonych w Ustawie o kredycie konsumenckim.

W przypadku udzielania kredytów klientom detalicznym (w rozumieniu rekomendacji T) Bank ustala wymagany poziom wskaźnika DtI.

W przypadku udzielania kredytów zabezpieczonych hipotecznie klientom detalicznym (w rozumieniu rekomendacji S) Bank ustala wymagany poziom wskaźnika DStI. Wskaźniki DtI oraz DStI określone są w Metodyce oceny zdolności kredytowej.

Wartość przyjętych wskaźników DtI oraz DStI jest okresowo weryfikowana przy walidacji modeli oceny zdolności kredytowej osób fizycznych. Limit maksymalnego dla Banku wskaźnika DtI oraz DStI określony jest w Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Poziom wskaźników DStI i DtI jest ustalany z uwzględnieniem wytycznych Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

W Banku prowadzony jest systematyczny monitoring sytuacji ekonomicznej kredytobiorców oraz zabezpieczeń, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Banku. Narzędziem monitoringu są arkusze analityczne.

Bank dokonuje wyceny i aktualizacji aktywów i zobowiązań pozabilansowych oraz tworzy rezerwy na ryzyko związane z działalnością Banku zgodnie z obowiązującymi ustawami i rozporządzeniami oraz z procedurą tworzenia rezerw, obowiązującą w Banku.

Zasady bezpiecznego zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego Banku obejmują działania polegające na:

1. dywersyfikacji ryzyka poprzez stosowanie limitów koncentracji,
2. stosowanie limitów dotyczących rodzajów kredytów,
3. analizie ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
4. badaniu ekspozycji zagrożonych,
5. przedsięwzięciach organizacyjno- kadrowych.

W ramach analizy ryzyka kredytowego Komórka ds. ryzyka bada wpływ kredytowania na ESG. Częstotliwość raportowania ryzyka ESG w ramach analiz ryzyka kredytowego jest zgodna z Systemem Informacji Zarządczej.

Podstawowa analiza ryzyka kredytowego jest przeprowadzana co najmniej raz w miesiącu, po zakończeniu miesiąca wraz z analizą ogólnego poziomu ryzyka, w odniesieniu do realizacji planu podstawowych wskaźników charakteryzujących ryzyko. Miesięcznej analizie poddawane są w szczególności takie elementy jak: struktura portfela kredytowego, struktura i dynamika kredytów zagrożonych, wynik z tytułu rezerw celowych.

W Banku dokonuje się pomiaru i oceny ryzyka portfela kredytowego i profilu ryzyka kredytowego w cyklach kwartalnych, na podstawie raportów sporządzonych przez Stanowisko Zarządzania Ryzykami i Analiz.

Analiza miesięczna i kwartalna opracowywana jest i przedkładana Zarządowi, Komitetowi Audytu oraz Radzie Nadzorczej Banku, zgodnie z obowiązującą w Banku Instrukcją funkcjonowania systemu informacji zarządczej.

Dane analityczne stanowiące źródło analizy ryzyka portfela kredytowego pobierane są z systemu operacyjnego. Każdorazowo po dokonaniu importu danych z systemu operacyjnego przeprowadzana jest kontrola ich zgodności ze sprawozdawczością Banku za analizowany okres oraz kontrola spójności z poprzednimi okresami sprawozdawczymi.

Badanie ryzyka łącznego portfela kredytowego w Banku obejmuje:

1. analizę ilościową i wartościową portfela,
2. analizę wskaźnikową,
3. ocenę realizacji limitów zaangażowań,

4. analizę jakościową portfela,
5. analizę wrażliwości Banku na wystąpienie sytuacji skrajnej,
6. analizę ryzyka ESG.

W celu dywersyfikacji ryzyka kredytowego, w tym ryzyka koncentracji, Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające jego poziom. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość zatwierdza Zarząd Banku na podstawie propozycji Stanowiska Zarządzania Ryzykami i Analiz. Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku, zatwierdzonego w ramach założeń do planu ekonomiczno-finansowego. Wysokość limitów koncentracji jest weryfikowana co najmniej raz w roku w trakcie przeglądu zarządczego procedur w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym.

Limity określające jednostkowe zaangażowanie danego klienta są monitorowane w momencie udzielania kredytu oraz podczas monitoringu sytuacji klienta po udzieleniu kredytu przez pracownika kredytowego prowadzącego dokumentację danego klienta.

Każdy przypadek lub możliwość przekroczenia limitów jednostkowych jest sygnalizowany osobie kierującej komórką udzielającą kredyty, a następnie Prezesowi Zarządu nadzorującemu ryzyko kredytowe w Banku.

Powyższe działania pozwalają mierzyć, kontrolować i monitorować profil ryzyka kredytowego, występującego w działalności Banku. Gdy ryzyko występujące w portfelu kredytowym okazuje się nieakceptowane, Zarząd Banku stosuje następujące rozwiązania:

- 1) ograniczanie kwoty zaangażowania poprzez wprowadzenie ostrzejszych limitów na kredyty udzielane określonym kredytobiorcom, na duże zaangażowania kredytowe lub na pewne rodzaje kredytów o wysokim stopniu zbadanego ryzyka,
- 2) ograniczanie skali całej akcji kredytowej Banku,
- 3) zwiększenie poziomu zabezpieczeń,
- 4) restrukturyzowanie zadłużenia,
- 5) doskonalenie standardów kredytowych i systemu kontroli wewnętrznej, opracowanie odpowiednich procedur wewnętrznych,
- 6) sprzedaż wierzytelności,
- 7) podejmowanie innych zindywidualizowanych działań, zależnych od skali i rodzaju stwierdzonego zagrożenia.

Ryzyko płynności

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

Cel ten realizowany jest poprzez zarządzanie ryzykiem płynności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywów długoterminowych,
- 2) podejmowanie działań (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej.
- 3) utrzymanie nadzorczych miar płynności, w tym określonych w Rozporządzeniu UE.

Płynność w Banku polega na zapewnieniu zdolności do wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań, w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia dodatkowych kosztów. Utrzymywany przez Bank poziom płynności musi być dostosowany do rodzaju i rozmiarów prowadzonej działalności i winien zapewnić posiadanie lub łatwy dostęp do środków finansowych w wysokości zapewniającej pokrycie aktualnego lub potencjalnego zapotrzebowania na te środki ze strony klientów Banku.

Płynność rozpatrywana jest w następujących horyzontach czasowych uwzględniających specyfikę działalności Banku:

- płynność śróddzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu,
- płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni,
- płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni,
- płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy,
- płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań

pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy,

- płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty.

Celem zarządzania płynnością finansową Banku jest dążenie do wzrostu stabilnych źródeł finansowania, w szczególności depozytów osób fizycznych oraz utrzymywanie wszystkich wskaźników płynnościowych, w tym przede wszystkim wskaźników płynności wymaganych przez Rozporządzenie 575/2013 UE, na bezpiecznych poziomach. Stabilność pozyskiwanych środków i systematyczny wzrost kwoty osadu na depozytach są szczególnie istotne dla finansowania długoterminowych należności Banku.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez stosowanie systemu limitów oraz odpowiednie kształtowanie struktury posiadanych aktywów i pasywów. Ponadto dokonuje identyfikacji wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności. W zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia utraty płynności Bank postępuje według określonych procedur awaryjnych, posiada plan awaryjny utrzymania płynności, podlegający cyklicznemu (co najmniej raz w roku) przeglądowi założeń oraz koniecznym uaktualnieniom.

Bank działa w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, co gwarantuje bezpieczeństwo w obszarze płynności.

W celu kształtowania odpowiedniej struktury aktywów i pasywów Bank prowadzi aktywną politykę stóp procentowych.

Ryzyko stopy procentowej

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów oprocentowanych w celu ograniczania ryzyka bazowego oraz ryzyka przeszacowania,

- 2) podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego w celu wypracowania odpowiednich marż,
- 3) codzienna realizacja polityki stopy procentowej w procesie sprzedaży produktów bankowych.

Realizacja celów strategicznych w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparta jest na następujących zasadach:

- 1) badaniu i ocenie podlega wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy oraz na wartość ekonomiczną kapitału,
- 2) zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym, na kontroli ryzyka opcji klienta oraz na analizie zmian w zakresie krzywej dochodowości i ewentualnego wpływu tych zmian na wynik odsetkowy oraz na wartość ekonomiczną kapitału,
- 3) bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych.

Ryzyko walutowe

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut.

Cel ten jest realizowany w oparciu o poniższe cele pośrednie:

1. Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.
2. Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% uznanego kapitału, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego.
3. Strategią Banku jest prowadzenie konserwatywnej polityki w zakresie ryzyka walutowego, tzn. kształtowanie pozycji w granicach nie wiążących się

z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego, zgodnie z Rozporządzenie 575/2013 UE. Należy podkreślić, że takie podejście nie ogranicza w żaden sposób rozwoju wolumenu transakcji walutowych oferowanych klientom Banku.

4. Bank przykładą szczególną uwagę do rozwoju operacji z klientami i prowadzi ciągle prace nad rozszerzeniem zakresu i udoskonaleniem oferty produktów i usług. Działania swoje opiera w szczególności na uelastycznieniu oferty produktowej, pozwalającej na lepsze zaspokojenie indywidualnych potrzeb klientów adekwatnie do sytuacji rynkowej.
5. Zgodnie z profilem biznesowym Banku oraz strukturą jego bazy klientów, szczególny nacisk położono na dopasowywanie oferty produktowej i kanałów zawierania transakcji do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących wymianę handlową z zagranicą.
6. W ramach stosowanej polityki ograniczania ryzyka Bank dąży do utrzymywania maksymalnie zrównoważonej pozycji walutowej.
7. Poziom ryzyka walutowego w działalności Banku z tytułu ryzyka kursowego ograniczony jest poprzez limity maksymalnej pozycji walutowej (w tym limity pozycji dla poszczególnych walut).
8. Wszystkie limity z zakresu ryzyka walutowego uchwała Zarząd Banku.
9. Monitoring wykorzystania limitów w zakresie ryzyka walutowego realizowany jest przez osoby zatrudnione w komórce monitorowania ryzyka, z zachowaniem niezależności oceny ryzyka od działalności, która to ryzyko generuje.
10. Pomiar ryzyka walutowego dokonywany jest codziennie. Do wyliczenia ryzyka walutowego wyznaczane są pozycje walutowe dla poszczególnych walut oraz pozycja całkowita dla wszystkich walut łącznie, przeliczone na PLN po kursie średnim NBP. Wyliczenia pozycji dokonywane są zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Komisji Nadzoru Finansowego.
11. Znacząca skala działalności walutowej – sytuacja, gdy na koniec danego miesiąca kalendarzowego jest spełniony co najmniej jeden z poniższych warunków:
 - a) w okresie ostatnich 12 miesięcy z tytułu ryzyka walutowego tworzony był wymóg kapitałowy w co najmniej dwóch następujących po sobie dniach roboczych,
 - b) na koniec 2 kolejnych miesięcy udział aktywów lub pasywów w danej walucie obcej przekraczał 5% sumy bilansowej Banku lub udział sumy aktywów lub

pasywów we wszystkich walutach obcych przekraczał 10% sumy bilansowej Banku,

- c) udział wartości bezwzględnej wyniku z pozycji wymiany w okresie ostatnich 12 miesięcy do całkowitych przychodów operacyjnych w okresie ostatnich 12 miesięcy przekracza 3%.

12. Bank zakłada, że skala działalności walutowej będzie nieznacząca.

Ryzyko operacyjne

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczanie ryzyka występowania strat operacyjnych oraz dążenie do ich minimalizowania.

Cel ten realizowany jest poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) określenie podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 2) prowadzenie i analiza rejestru incydentów i strat z tytułu ryzyka operacyjnego (w tym zawarte są straty z tytułu ryzyka braku zgodności),
- 3) opracowanie ogólnych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasad identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego,
- 4) zarządzanie kadrami,
- 5) określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka operacyjnego obciążającego Bank,
- 6) zdefiniowanie tolerancji/apetytu banku na ryzyko operacyjne, w tym wartości progowe sum strat danej klasy zdarzeń w określonym horyzoncie czasowym, oraz określenie działania, które bank będzie podejmował w przypadkach, gdy wartości te zostaną przekroczone,
- 7) przyjęcie założeń dla systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego,
- 8) weryfikacja spójności procedur wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi.

Cele szczegółowe to:

1. zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego obciążającego Bank na wszystkich szczeblach zarządzania,
2. wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku,
3. zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka,
4. ochrona informacji poprzez wdrożenie metod ochrony danych osobowych w oparciu o zapisy ustawy o ochronie danych osobowych, RODO oraz zapewnienia bezpieczeństwa systemów informatycznych i informacji, zgodnie z zapisami Rekomendacji „D”,
5. zapewnienie skutecznego systemu przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu środków pochodzących z nielegalnych źródeł oraz przeciwdziałaniu terroryzmu.
6. Zapewnienie bezpieczeństwa płatności elektronicznych.

Zakładany wzrost skali działalności stanowi jednocześnie wzrost ekspozycji Banku na ryzyko operacyjne. W związku z powyższym istotnym jest zwiększenie efektywności procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, m.in. poprzez wzmocnienie mechanizmów kontrolnych, w celu ograniczania możliwości wystąpienia zdarzeń operacyjnych, generujących straty.

Celem strategicznym w zakresie systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa, jako istotnego elementu ryzyka operacyjnego, jest:

1. bieżące dostosowywanie systemu do wymogów prawa,
2. wprowadzanie nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych,
3. monitorowanie zgodności z zaleceniami Rekomendacji D.

Ryzyko wyniku finansowego (biznesowe)

Celem strategicznym w zakresie ryzyka wyniku finansowego jest wypracowanie takiej wielkości zysku, który zagwarantuje stały wzrost funduszy własnych, dostosowany do poziomu podejmowanego ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem wyniku finansowego jest elementem zarządzania ryzykiem biznesowym i obejmuje proces planowania, w tym planowania wieloletniego (strategia rozwoju) oraz monitorowania wykonania planu.

Realizacja celu strategicznego w zakresie ryzyka biznesowego (w tym wyniku finansowego) odbywa się poprzez podejmowanie następujących działań:

1. Angażowanie się Banku w lokalny rozwój poprzez współpracę z klientami i jednostkami samorządu terytorialnego,
2. Analiza potrzeb klientów i rozpoznanie możliwości ich zaspokajania,
3. Analiza konkurencji w zakresie rozwoju oferty oraz polityki cenowej,
4. Dostosowanie oferty produktowej oraz cenowej do oczekiwań klientów,
5. Zapewnienie konkurencyjności cen oferowanych produktów,
6. Elastyczność w zakresie konstrukcji produktów oraz negocjowania cen,
7. Prowadzenie działań promocyjnych i reklamowych, w tym współpraca z Bankiem Zrzeszającym, udział w lokalnych imprezach,
8. Aktywizacja sprzedaży poprzez szkolenia sprzedażowe, budowanie postaw prosprzedażowych,
9. Optymalizacja kosztów poprzez między innymi automatyzację procesów obsługi klienta oraz procesów sprawozdawczych.

Bank w ramach procesu planowania określa plany sprzedażowe, przeprowadza analizę czynników mogących mieć wpływ na wynik finansowy, tworzy plany działań awaryjnych mających na celu wypracowanie założonych wyników finansowych.

Informacja o stopniu realizacji planów ekonomiczno - finansowych oraz strategicznych jest okresowo raportowana Zarządowi, Komitetowi Audytu oraz Radzie Nadzorczej, zgodnie z Systemem Informacji Zarządczej.

Ryzyko kapitałowe

Poziom funduszy własnych Banku powinien być dostosowany (adekwatny) do skali, złożoności i profilu ryzyka Banku.

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) Sukcesywne zwiększanie wysokości funduszy własnych,
- 2) zapewnienie odpowiedniej struktury funduszy własnych,
- 3) odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia 575/2013 UE,
- 4) optymalne zarządzanie ryzykiem bankowym,
- 5) monitorowanie poziomu wskaźnika dźwigni finansowej,
- 6) uwzględnienie poziomu wskaźników kapitałowych oraz wskaźnika dźwigni w określaniu Polityki dywidendowej Banku.

Poziom funduszy własnych:

1. Bank jest zobowiązany utrzymywać Kapitał założycielski w wysokości nie niższej niż równowartość 1 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez NBP, obowiązującego w dniu sprawozdawczym.
2. Bank jest zobowiązany do utrzymywania sumy funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
 - 1) suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie Prawo bankowe, powiększonych o bufory kapitału (bezpieczeństwa i antycykliczny), z uwzględnieniem okresów przejściowych określonych w pakiecie CRD IV / CRR.
 - 2) oszacowana przez bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności

banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny), powiększona o bufor kapitału (bezpieczeństwa i antycykliczny), z uwzględnieniem okresów przejściowych określonych w pakiecie CRD IV / CRR.

3. Obowiązujące w Banku minimalne wysokości współczynników kapitałowych wynoszą:
 - współczynnik kapitału podstawowego Tier I - 12%,
 - współczynnik kapitału Tier I - 12%,
 - łączny współczynnik kapitałowy (TCR) - 14%,
 - współczynnik kapitałowy ryzyka kredytowego - 14%.
4. W przypadku obniżenia całkowitego współczynnika kapitałowego poniżej poziomu 14,00%, Bank przeprowadza szczegółową analizę wymogów kapitałowych kształtujących poziom łącznego wskaźnika kapitałowego oraz podejmuje działania ograniczające poszczególne rodzaje ryzyka.
5. Bank jest zobowiązany do przeprowadzenia przeglądu i weryfikacji procesu szacowania i utrzymania kapitału wewnętrznego nie rzadziej niż raz do roku, w celu zapewnienia, że proces ten jest kompleksowy i odpowiedni do charakteru, skali i złożoności działalności Banku.
6. Niezależnie od rocznych przeglądów, proces szacowania kapitału wewnętrznego jest odpowiednio dostosowywany w szczególności w sytuacji pojawienia się nowych rodzajów ryzyka, znaczących zmian w strategii i planach działania oraz środowisku zewnętrznym, w którym działa Bank.
7. Bank dostosowuje strategię i politykę budowy funduszy własnych do wymagań pakietu CRD IV / CRR. Bank spełnia normy kapitałowe określone w pakiecie CRD IV / CRR .

Budowa funduszy własnych:

1. Podstawowym źródłem budowy funduszy własnych jest wynik finansowy.
2. Wieloletni plan budowy funduszy własnych (cele kapitałowe, oczekiwana wielkość kapitałów, polityka dywidendowa) Bank ujmuje w zatwierdzanej przez Radę Nadzorczą Strategii rozwoju, natomiast szczegółowe zamierzenia w tym zakresie ujęte są w Polityce kapitałowej.
3. Bank analizuje wpływ wystąpienia warunków skrajnych (spadek funduszy, wzrost wymogów kapitałowych) na współczynnik kapitałowy i na podstawie tych analiz opracowuje i weryfikuje plany awaryjne w zakresie adekwatności kapitałowej.

4. Bank wykorzystuje testy warunków skrajnych do określania buforu kapitału w postaci nadwyżki ponad wymagalny minimalny współczynnik kapitałowy oraz w postaci określonych w Polityce kapitałowej planów awaryjnych zwiększenia funduszy własnych.
5. Bank w rocznych planach finansowych oraz w planach perspektywicznych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez Bank funduszy własnych.
6. Strategia kształtowania funduszy własnych podlega analizie pod względem jej dostosowania do aktualnej sytuacji Banku po zakończeniu każdego roku kalendarzowego.
7. Wieloletni plan funduszy własnych zawarty jest w Strategii rozwoju Banku.
8. Bank dąży do kształtowania zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla bieżącej i przyszłej adekwatności kapitałowej banku.
9. W celu ograniczenia zagrożeń, o których mowa w ust. 4, w banku ustalane są odpowiednie limity dotyczące inwestycji kapitałowych w podmiotach finansowych.
10. Bank w planach finansowych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi banku, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez bank funduszy własnych banku, które winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania oraz wyliczeń dotyczących dodatkowych wymogów kapitałowych.

Wymogi kapitałowe:

1. Bank tworzy minimalne wymogi kapitałowe na ryzyka ujęte w Rozporządzeniu UE.
2. Bank analizuje inne istotne rodzaje ryzyka, na które tworzy dodatkowe wymogi kapitałowe.
3. W Polityce kapitałowej określone są limity alokacji kapitału z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dostosowane do skali, złożoności i poziomu ryzyka występującego w Banku.
4. Analizie poddaje się przestrzeganie ww. limitów, a każde przekroczenie jest sygnalizowane Radzie Nadzorczej wraz z informacjami na temat podjętych działań w celu uniknięcia takiej sytuacji w przyszłości.
5. Bank dokonuje okresowego przeglądu procesu szacowania wymogów wewnętrznych.

Wyniki przeglądu są prezentowane Radzie Nadzorczej, która dokonuje oceny adekwatności kapitałowej.

6. Bank dąży do kształtowania jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach (akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane, dopłaty na rzecz spółek prawa handlowego) tak, aby nie stanowiło ono przekroczenia limitów, o których mowa w Rozporządzeniu 575/2013 UE.
7. Ustalane przez Bank plany w zakresie kapitału wewnętrznego oraz poziomu wyznaczanego wewnętrznego wymogu kapitałowego są dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania.

Zarządzanie ryzykami:

1. Bank podejmuje ryzyko na poziomie zapewniającym utrzymanie współczynnika kapitałowego na poziomie nie niższym niż 14,00%.
2. W cyklach co najmniej rocznych Bank dokonuje weryfikacji istotności ryzyk, przyjmując kryteria ilościowe i jakościowe.
3. Bank tworzy procedury zarządzania ryzykami istotnymi w Banku, zatwierdzane przez Zarząd Banku.
4. Procedury zawierają zapisy dotyczące przekształcania miar ryzyka na wymogi kapitałowe.
5. Bank podejmuje ryzyko odpowiednio do posiadanych funduszy własnych.

Długofalowe cele kapitałowe:

1. Realizacja celów kapitałowych odbywa się poprzez podejmowanie decyzji kapitałowych z zakresu struktury finansowania, podziału zysku oraz polityki dywidendowej.
2. Bank przyjmuje następujące długoterminowe cele kapitałowe:
 - 1) dąży do posiadania funduszy własnych banku zapewniających utrzymanie łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie co najmniej 14,00%;
 - 2) przeznacza co najmniej 90% wypracowanego zysku rocznego netto na zwiększenie funduszy własnych banku; poziom odpisów z zysku jest uwarunkowany m.in.:
 - a) strategią rozwoju banku,
 - b) bieżącą adekwatnością kapitałową banku,
 - c) zmiennością wyniku finansowego netto,

- d) obecną i przewidywaną sytuacją makroekonomiczną,
 - e) funkcjonowaniem w ramach Systemu Ochrony Instytucjonalnej;
- 3) dąży do uzyskania zaangażowania kapitałowego w akcje Banku Zrzeszającego na poziomie maksymalnie 10% funduszy własnych Banku;

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej

Jest to ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia nieplanowanych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogących przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.

Stanowisko zarządzania ryzykami i analiz monitoruje poziom wskaźnika dźwigni w ramach oceny adekwatności kapitałowej i raportuje Zarządowi, Komitetowi Audytu oraz Radzie Nadzorczej Banku. Ryzyko nadmiernej dźwigni podlega corocznemu przeglądowi i weryfikacji, w ramach realizowanych przeglądów procedur.

Ryzyko braku zgodności

Jest to ryzyko rozumiane jako skutki nieprzestrzegania przepisów praw, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania.

Zadania mające na celu zapewnienie zgodności pełni Komórka ds. zgodności. W Banku zadania komórki ds. zgodności przypisano Stanowisku ds. zgodności. Komórka ds. zgodności podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu.

Celem bezpośrednim działania Komórki ds. zgodności w ramach funkcji kontroli oraz w ramach zarządzania ryzykiem braku zgodności jest ograniczenie strat finansowych i niefinansowych, spowodowanych brakiem zgodności przepisów wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi lub nieprzestrzeganiem wewnętrznych regulacji bankowych oraz przyjętych standardów postępowania.

Celem pośrednim jest ograniczenie występowania ryzyka prawnego oraz ryzyka operacyjnego, stanowiących podstawę występowania ryzyka braku zgodności.

Ryzyko reputacji

Jest to bieżące lub przyszłe ryzyko dla wyniku finansowego, funduszy własnych lub płynności, powstałe na skutek naruszenia reputacji Banku. Bank zarządza tym ryzykiem w ramach oceny ryzyka operacyjnego (na podstawie skarg i reklamacji), na podstawie oceny

sygnałów z rynku oraz na podstawie wyników kontroli wewnętrznych i zewnętrznych. Jego skutki są badane w chwili, gdy przekładają się na ryzyka mierzalne, np. wycofywanie depozytów (ryzyko płynności) lub udziałów (ryzyko kapitałowe).

Ryzyko (utruty) reputacji, jako potencjalne zagrożenie utraty dobrego imienia przez Bank, pomimo stabilnej sytuacji Banku na rynku lokalnym, przejawiającej się sukcesywnym rozwojem bazy depozytowej, zostało uznane przez Bank za istotne z uwagi na obowiązek zarządzania tym ryzykiem wynikający z Rozporządzenia Ministra Finansów.

Ryzyko ESG

Ryzyko ESG oznacza możliwość negatywnego finansowego wpływu na Bank, wynikającego z bieżącego lub przyszłego wpływu czynników ESG na klientów/kontrahentów, gdzie czynniki ESG są to czynniki związane z ochroną środowiska (w tym wpływ zmian klimatycznych lub transformacji do zrównoważonej gospodarki), polityką społeczną lub ładem korporacyjnym.

Cele strategiczne uwzględniające czynniki związane z ryzykiem ESG:

- a) w zakresie działalności kredytowej:
 - nie udzielanie kredytów wpływających negatywnie na ESG,
 - promowanie działań proekologicznych,
 - modyfikacja procedur oceny zdolności kredytowej,
 - identyfikacja branż zagrożonych w związku ze zmianami klimatycznymi.
- b) w zakresie własnej działalności:
 - stosowanie ułatwień dla klientów,
 - wdrożenie Polityki w zakresie zarządzania ryzykiem konfliktu interesów.

Podstawowe kierunki działań służące realizacji celów strategicznych:

- a) Bank angażuje się w procesy zmierzające do zwiększenia stopnia cyfryzacji czynności urzędowych, czynności bankowych oraz komunikacji elektronicznej,
- b) Bank wspiera lokalne inicjatywy przyjazne środowisku naturalnemu,
- c) szczególną uwagę Bank przywiązuje do unikania wykluczeń i zapobieganiu dyskryminacji,
- d) poszukiwanie nowych źródeł przychodów,
- e) dążenie do uniwersalności pracowników obsługujących klientów,

- f) rozwój technologii IT w procesach sprzedażowych,
- g) finansowanie zakupu nowych technologii,
- h) zmiany w procedurach kredytowych – uwzględnienie wpływu inwestycji na środowisko naturalne w ocenie zdolności kredytowej,
- i) wspieranie programów ograniczających wykluczenie społeczne,
- j) rozwój usług świadczonych za pośrednictwem bankowości internetowej.

Ryzyka z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej lub ładu korporacyjnego nie są traktowane jako odrębne komponenty ryzyka bankowego, lecz wpływają na różne rodzaje ryzyka finansowego, operacyjnego oraz strategicznego i biznesowego, w szczególności na ryzyko: kredytowe, rynkowe, płynności, operacyjne i reputacji.

Organizacja zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

1. Rada Nadzorcza,
2. Komitet Audytu,
3. Zarząd,
4. Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem – Prezes Zarząd,
5. Komitet kredytowy,
6. Komórka monitorująca ryzyko,
7. Stanowisko ds. zgodności,
8. Audyt wewnętrzny,
9. Pozostali pracownicy Banku.

Bank zapewnia niezależność działalności operacyjnej, która generuje ryzyko od niezależnej oceny ryzyka, przeprowadzanej przez Stanowisko Zarządzania Ryzykami i Analiz.

System kontroli ryzyka stanowi znaczący element systemu zarządzania bankiem i obejmuje:

1. Adekwatny proces identyfikacji i oceny poszczególnych rodzajów ryzyka.
2. Zasady strategii, polityki, procedury, instrukcje i metodologie.
3. Adekwatne systemy informacji zarządczej.
4. Proces regularnego przeglądu i oceny działania Banku z zasadami polityki/strategii oraz procedurami.

System informacji zarządczej

Wprowadzony w Banku System Informacji Zarządczej, zwany dalej SIZ, opiera się na następujących założeniach:

- 1) informacje będące przedmiotem raportowania w ramach SIZ pozwalają na pełną ocenę działalności Banku przez odpowiednie organy Banku,
- 2) Zarząd określa kluczowe obszary polityki zarządzania ryzykami, ze szczególnym uwzględnieniem polityki zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, które będą podlegać bezpośredniej kontroli Zarządu,
- 3) uwzględniając założenia zawarte w pkt. 1, powyższe informacje powinny pozwolić na dokonanie odrębnej oceny każdej jednostki i komórki organizacyjnej Banku oraz wszystkich istotnych obszarów działania Banku,
- 4) przyjmuje się, że nadzór nad funkcjonowaniem SIZ sprawuje Zarząd, który ponosi również odpowiedzialność za jego prawidłowe funkcjonowanie,
- 5) w przyjętym systemie informacje zarządcze przekazywane są w sposób rzetelny i przejrzysty,
- 6) jakość informacji jest oceniana przez Zarząd Banku w oparciu min. o badania biegłego rewidenta, wyniki kontroli wewnętrznej oraz kontroli zewnętrznych.
- 7) System informacji zarządczej podlega badaniu w ramach audytu wewnętrznego.

W ramach SIZ wyróżnia się następujące rodzaje informacji:

- 1) o charakterze strategicznym dla Banku,
- 2) dotyczące realizacji celów strategicznych i polityk Banku w zakresie zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej,
- 3) dotyczące monitorowania poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 4) ocena adekwatności kapitałowej,
- 5) wykonanie planu ekonomiczno – finansowego,
- 6) realizację Strategii rozwoju,
- 7) dotyczące oceny sytuacji ekonomiczno – finansowej Banku (ryzyko biznesowe), uwzględniającej:
 - a) strukturę aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych,
 - b) strukturę przychodów i kosztów,

- c) wyniki osiągane na każdym poziomie rachunku zysków i strat,
 - d) współczynnik kapitałowy,
 - e) wysokość rezerw celowych,
 - f) uzyskanie wskaźniki ekonomiczne, określające akceptowalny poziom ryzyka.
- 8) realizacji zadań wynikających z regulacji zewnętrznych, w tym rekomendacji nadzorczych,
- 9) dotyczące realizacji kontroli wewnętrznej i audytu Banku.

W realizacji informacji zarządczej uczestniczą następujące organy statutowe i komórki organizacyjne Banku:

- 1) Rada Nadzorcza,
- 2) Komitet Audytu,
- 3) Zarząd,
- 4) Stanowisko zarządzania ryzykami i analiz,
- 5) Zespół finansowo-księgowy i sprawozdawczości,
- 6) Zespół produktów bankowych i marketingu,
- 7) Zespół organizacyjno-administracyjny i ds. informatycznych,
- 8) IOD,
- 9) Stanowisko ds. zgodności.

Bieżącą analizę poziomu ryzyka bankowego dokonuje Stanowisko zarządzania ryzykami i analiz.

Opracowane analizy dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka przekazywane są Zarządowi według poniższych zasad:

- 1) Miesięcznie Zarząd otrzymuje skróconą informację na temat ogólnego poziomu ryzyka oraz sytuacji finansowej Banku.
- 2) W cyklach miesięcznych Zarząd otrzymuje analizę ryzyka płynności i stopy procentowej w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczą ww. analizy,
- 3) w zakresie poziomu ryzyka kredytowego analiza zostaje przekazana w terminie:
 - a) do 30 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza - analiza struktury, limitów oraz poziomu rezerw celowych,
 - b) do 30 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza - klasyfikacja ekspozycji kredytowych wraz z monitoringiem zabezpieczeń, w przypadku dużych ekspozycji kredytowych,

- c) raz na kwartał do 30 dnia miesiąca następującego po zakończeniu kwartału - analiza ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
 - d) raz na kwartał do 30 dnia miesiąca następującego po zakończeniu kwartału - raport z realizacji testów warunków skrajnych,
 - e) do 30 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza - analiza restrukturyzacji i windykacji kredytów zagrożonych.
- 4) W zakresie ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności - analiza zostaje przekazana w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza,
 - 5) W zakresie ryzyka braku zgodności w formie raportu - analiza zostaje przekazana do 20 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza.
 - 6) W zakresie adekwatności kapitałowej informacja dla Zarządu przekazywana jest do 20 dnia miesiąca następującego po kwartale, którego dotyczy.
 - 7) W zakresie ryzyka walutowego, z uwagi na nieznaczące zaangażowanie w działalność dewizową analizy sporządzane są kwartalnie - do 20 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza.
 - 8) Raz w roku do końca grudnia - weryfikacja przyjętych procedur w zakresie zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową, w tym limitów, testów warunków skrajnych, planów awaryjnych itp.
 - 9) Raz w roku do końca grudnia - weryfikacja dokumentacji przekazywanej na zewnątrz.
 - 10) Raz w roku na początku roku ocena skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej, skuteczności zarządzania ryzykiem istotnym, efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Zarząd, uwzględniając dane uzyskiwane od komórek organizacyjnych składa komitetowi Audytu i Radzie Nadzorczej sprawozdanie w zakresie poziomu każdego rodzaju ryzyka występującego w Banku oraz adekwatności kapitałowej w cyklach:

- 1) na każdym planowanym posiedzeniu komitetu Audytu i Rady Nadzorczej - skróconą informację na temat ogólnego poziomu ryzyka oraz sytuacji finansowej Banku
- 2) raz kwartał - syntetyczną informację na temat realizacji strategii i polityk w zakresie zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową.

System kontroli wewnętrznej

Stosownie do postanowień Ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. w ramach systemu zarządzania, w Banku funkcjonuje system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej.

System kontroli wewnętrznej to zbiór zasad, procedur, mechanizmów i czynności kontrolnych, wkomponowany w sposób trwały i spójny w system zarządzania ryzykiem.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w banku;
- 4) zgodności działania banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Na system kontroli wewnętrznej w Banku składa się:

1. Funkcja kontroli :

- a. Mechanizmy kontroli realizowane w trakcie wykonywania transakcji, czynności itd.
- b. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontroli wewnętrznej (weryfikacja i testowanie).

2. Stanowisko ds. zgodności.

3. Audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej, zorganizowane są na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach (liniach obrony):

1. Pierwsza linia obrony (pierwszy poziom zarządzania) – komórki organizacyjne odpowiedzialne za podejmowanie ryzyka w trakcie działalności operacyjnej.
2. Druga linia obrony (drugi poziom zarządzania) – niezależna ocena ryzyka. Na drugim poziomie zarządzania występują następujące komórki organizacyjne, uprawnione do przeprowadzania testowania pionowego to: Stanowisko zarządzania ryzykami i analiz, któremu przypisano zadania Stanowiska ds. zgodności, Analityk kredytowy i wiarygodności trudnych, Inspektor Ochrony Danych (IOD), Zespół finansowo księgowy i sprawozdawczości.

3. Trzecia linia obrony (trzeci poziom zarządzania) – audyt wewnętrzny.

Na funkcję kontroli składają się:

- 1) mechanizmy kontrolne wbudowane w procesy funkcjonujące w Banku,
- 2) niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych,
- 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.

W Banku zapewnia się realizację celów systemu kontroli wewnętrznej poprzez funkcjonowanie mechanizmów kontrolnych, dostosowanych do specyfiki danego obszaru działalności Banku, przebiegu i stopnia złożoności procesów, występującego ryzyka oraz skali i istotności nieprawidłowości, efektywności systemów informatycznych wspomagających procesy, dostępności zasobów ludzkich i sprawowanego nadzoru.

Przy uwzględnieniu w/w uwarunkowań projektowane są i wdrażane mechanizmy kontrolne:

- 1) spełniające rolę prewencyjną, detekcyjną i korekcyjną;
- 2) automatyczne, półautomatyczne i manualne;
- 3) kluczowe, tj. o podstawowym znaczeniu dla osiągnięcia danego celu systemu kontroli wewnętrznej.

Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, wpisane jest w procesy funkcjonujące w Banku, w szczególności w procesy istotne, obejmuje weryfikację bieżącą poziomą (w ramach tej samej linii) i pionową (pierwszej linii przez drugą linię) oraz testowanie poziome i pionowe. Weryfikacja jest dokonywana w sposób ciągły przed rozpoczęciem lub w trakcie czynności wykonywanych w ramach procesów.

Testowanie jest przeprowadzane w przypadku zakończonych czynności na wybranej próbie testowej.

Audyt wewnętrzny w Banku jest wykonywany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia, której zadaniem jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w całej działalności Banku.

Ocena, o której mowa wyżej uwzględnia skuteczność i adekwatność mechanizmów kontroli ryzyka oraz mechanizmów kontrolnych i niezależnego monitorowania ich przestrzegania w ramach pierwszej i drugiej linii obrony.

Spółdzielnia odpowiada za właściwe określenie celu przeprowadzanych audytów, zakresu, szczegółowych zasad ich przebiegu, użycia odpowiednich i opisanych metod badań, trafności i istotności ocen oraz wniosków końcowych, sposobu ich prezentacji w formie raportu dla

odbiorców, a także opracowywanie projektów zaleceń w sposób nie budzący wątpliwości co do obiektywizmu przeprowadzonych działań audytowych.

Zakres i częstotliwość przeprowadzanych audytów określone są przez Spółdzielnię w ramach rocznych i wieloletnich planów audytu uchwalanych przez Zarząd Spółdzielni i akceptowanych przez Radę Nadzorczą Spółdzielni. Spółdzielnia przedkłada do Zarządu i Rady Nadzorczej Banku raporty z przeprowadzonych badań audytowych.

Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych, stanowiskach organizacyjnych funkcjonowania skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.

Zarząd Banku ustanawia i okresowo aktualizuje kryteria oceny skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, kryteria wyodrębniania procesów istotnych oraz zasady kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej.

Zarząd Banku określa zasady okresowego raportowania o nieprawidłowościach wykrytych przez system kontroli oraz statusie podjętych działań naprawczych.

Zarząd Banku zapewnia dokonywanie regularnego przeglądu wszystkich procesów funkcjonujących w Banku pod kątem ich istotności.

Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnianiem funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Banku oraz dokonuje corocznej oceny jego skuteczności, w tym skuteczności funkcji kontroli w Banku.

Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej.

Rada Nadzorcza Banku corocznie dokonuje oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o przyjęte kryteria. Z uwagi na fakt, że Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony oraz uwzględniając zapisy Ustawy o bankach spółdzielczych, 3 linia obrony (tj. audyt wewnętrzny) jest realizowana przez Spółdzielnię. W związku z tym ocena adekwatności i skuteczności 3 linii obrony jest dokonywana przez Radę Nadzorczą Spółdzielni. Ocena ta, jest następnie wykorzystywana przez Radę Nadzorczą Banku do dokonania oceny całego systemu kontroli wewnętrznej. Kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej podlegają okresowej (corocznej) weryfikacji.

Polityka wynagradzania

Bank wprowadził przyjętą przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Politykę wynagradzania w Banku Spółdzielczym w Siemiatyczach. Polityka określa ogólne zasady wynagradzania w Banku Spółdzielczym w Siemiatyczach. Określa zasady ustalania

zmiennych składników wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Siemiatyczach, wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 08 czerwca 2021 r. oraz Rekomendacji Z Komisji Nadzoru Finansowego. Wspiera prawidłowe i skuteczne zarządzanie ryzykiem i nie zachęca do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą skłonność do ryzyka. Wspiera realizację strategii rozwoju oraz ogranicza konflikt interesów.

Polityka podlega zatwierdzeniu i okresowemu przeglądowi przez Radę Nadzorczą Banku. Polityka wynagradzania w Banku Spółdzielczym w Siemiatyczach i jej wdrożenie podlega raz w roku ocenie, a raport z tego przeglądu otrzymuje Rada Nadzorcza.

Do stanowisk istotnych o których mowa w §24 Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej oraz w Rozporządzeniu 923/2021 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w Banku zalicza się: Członków Rady Nadzorczej i Członków Zarządu. Z uwagi na fakt, że żaden z pracowników nie posiada kompetencji decyzyjnych przekraczających 5 mln EUR oraz Bank nie posiada jednostek istotnych w rozumieniu Rozporządzenia 575/2013 PE, do stanowisk istotnych nie zalicza się innych stanowisk. Bank dokonał i raz w roku dokona analizy stanowisk, występujących w Banku oraz określi krąg pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na jego profil ryzyka.

Bank Spółdzielczy w Siemiatyczach nie jest Bankiem istotnym w rozumieniu art. 4 pkt 35 Ustawy Prawo bankowe, w związku z tym w Banku nie powoływano komitetu do spraw wynagrodzeń, o którym mowa w art. 9 cb Ustawy Prawo bankowe.

W 2023 r. odbyło się 6 posiedzeń Rady Nadzorczej, która sprawuje nadzór nad Polityką wynagrodzeń.

Informacja o spełnianiu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu Banku Spółdzielczego w Siemiatyczach wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe

Ocenę odpowiedniości członków organu nadzorującego i zarządzającego w Banku Spółdzielczym w Siemiatyczach dokonuje się zgodnie z:

- 1) Wytycznymi w sprawie oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje (EBA/GL/2021/06 z dnia 2 lipca 2021 r.);

- 2) Metodą oceny odpowiedniości członków organów podmiotów nadzorowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego;
- 3) Rekomendacją Z dotyczącą zasad ładu wewnętrznego w bankach;
- 4) Polityką oceny odpowiedniości Członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Siemiatyczach;
- 5) Polityką oceny odpowiedniości Członków Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Siemiatyczach.

Dokonana przez Radę Nadzorczą ocena indywidualnej odpowiedniości Członków Zarządu Banku objęła - zgodnie z ww. aktami prawnymi i regulacjami wewnętrznymi - ocenę spełniania wymogów w zakresie: poziomu wiedzy, umiejętności i doświadczenia zawodowego; rękojmi należytego wykonywania funkcji, poświęcania czasu na wykonywanie obowiązków w Banku; powiązania z Bankiem Spółdzielczym. Rada Nadzorcza stwierdziła, że Członkowie Zarządu spełniają wymogi odpowiedniości w zakresie posiadanej wiedzy, umiejętności i doświadczenia wynikające z posiadanego wykształcenia, doświadczeń zawodowych, stażu pracy, odbytych szkoleń, samokształcenia itp. oraz że posiadają aktualną wiedzę w zakresie działalności Banku i związanych z nią ryzyk na poziomie wspólnym do pełnionej funkcji i powierzonych obowiązków, w odniesieniu do poszczególnych Członków Zarządu nie istnieją żadne dowody lub wątpliwości co do ich nieposzlakowanej reputacji, każdy z Członków Zarządu przeznaczając niezbędną ilość czasu na wykonywanie obowiązków w Zarządzie, aktywnie angażuje się w obowiązki Członka Zarządu, nie istnieją rzeczywiste ani potencjalne konflikty interesów z Bankiem, a cechy behawioralne Członków Zarządu wskazują na to, że potrafią oni zachować niezależność osądu w postępowaniu związanym z podejmowaniem decyzji przez Zarząd Banku.

Zebranie Przedstawicieli Banku dokonało oceny odpowiedniości członków Rady Nadzorczej. W procesie oceny odpowiedniości Członków Rady uwzględniono wymogi prawne, jak i dobre praktyki dotyczące składu i niezależności Członków Komitetu Audytu, a także wiedzy i umiejętności w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych, branży, w której działa Bank. Zebranie Przedstawicieli oceniło, że w odniesieniu do poszczególnych Członków Rady Nadzorczej: nie istnieją żadne dowody lub wątpliwości co do nieposzlakowanej reputacji wszystkich Członków Rady Nadzorczej, zostały spełnione wymogi odpowiedniości w zakresie kwalifikacji zawodowych, wymogi poświęcania wystarczającej ilości czasu na wykonywanie funkcji i obowiązków w Radzie Nadzorczej, zostały spełnione wymogi niezależności Członków Rady Nadzorczej.

W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, iż członkowie organu nadzorującego i zarządzającego Bankiem posiadają odpowiednie kwalifikacje, wieloletnie doświadczenie oraz nieposzlakowaną reputację do pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej i Zarządzie Banku. Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Siemiatyczach posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie, odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, oraz dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków. Rękojmia odnosi się w szczególności do reputacji, uczciwości i rzetelności oraz zdolności do prowadzenia spraw Banku w sposób ostrożny i stabilny.

Oświadczenie Zarządu Banku

Zarząd Banku Spółdzielczego w Siemiatyczach niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w niniejszej Informacji są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

REFERENT

Sporządził: Stanowisko zarządzania ryzykami i analiz

Małgorzata Knapotowska

Akceptował: Prezes Zarządu

PREZES ZARZĄDU
Grażyna Krawczyńska

Zatwierdził:

Zarząd Banku Spółdzielczego
w Siemiatyczach

CZŁONEK ZARZĄDU
ds. finansowo-księgowych
Ładwiga Modulska

WICEPREZES ZARZĄDU
Marzena Kwiatkowska

PREZES ZARZĄDU
Grażyna Krawczyńska

Załączniki:

Załącznik nr 1: Kluczowe wskaźniki finansowe charakteryzujące działalność Banku, stan na dzień 31.12.2023 r

**Kluczowe wskaźniki finansowe charakteryzujące działalność Banku
stan na dzień 31.12.2023 r.**

Wskaźnik	Poziom wskaźnika (w %)
ROE netto	28,50
ROA netto	4,61
Marża odsetkowa	6,89
Wskaźnik C/I	23,81
Łączny współczynnik kapitałowy	35,31
Wskaźnik dźwigni finansowej	14,76